

MEMO / 5. marts 2014

Vold mod kvinder:

En EU-dækkende spørgeundersøgelse

1. Hvorfor blev spørgeundersøgelsen om vold mod kvinder gennemført?

På trods af den betydelige indvirkning, som vold mod kvinder har, kæmper politikere og lovudøvere i mange af EU's medlemsstater stadig med mangel på data, hvilket slører omfanget og arten af problemet. Da de fleste kvinder ikke anmelder de voldshandlinger, der begås imod dem, er den politiske og praktiske indsats, der skal gøres over for vold mod kvinder, ikke altid underbygget af omfattende bevismateriale.

Der er i løbet af de seneste år gentagne gange og fra flere sider blevet efterspurgt mere omfattede data om vold mod kvinder, herunder fra en række formandskaber for Rådet for Den Europæiske Union, overvågningsinstanser såsom FN's komité for afskaffelse af diskrimination mod kvinder samt Europarådet.

FRA's EU-dækkende spørgeundersøgelse blev gennemført efter en anmodning fra Europa-Parlamentet om data vedrørende vold mod kvinder, som blev gentaget af Rådet for Den Europæiske Union i dets konklusioner om udryddelse af vold mod kvinder i den Europæiske Union.

2. Hvordan blev spørgeundersøgelsen gennemført?

- FRA's spørgeundersøgelse om vold mod kvinder, som bygger på personlige interviews med 42 000 kvinder, er på verdensplan den mest omfattende spørgeundersøgelse af kvinders oplevelser med vold. Kvinder i alderen 18-74, som bor i EU og taler mindst ét af deres hjemlands officielle sprog, blev interviewet til undersøgelsen. Interviewene blev på tværs af medlemsstaterne udført personligt af kvindelige interviewere i de interviewedes hjem ved hjælp af standardspørgsmål og fandt sted fra marts til september 2012.
- Alle repræsentanter blev tilfældigt udvalgt, og spørgeundersøgelsens resultater er repræsentative på både EU-niveau og nationalt niveau.

3. Hvordan adskiller FRA's spørgeundersøgelse sig fra andre spørgeundersøgelser om vold mod kvinder?

Forud for FRA's spørgeundersøgelse om vold mod kvinder fandtes der på EU-niveau ingen sammenlignelige data om emnet. Siden midten af 1990'erne er spørgeundersøgelser, der omhandler vold mod kvinder, blevet gennemført i flere europæiske lande, men resultaterne af disse undersøgelser er ikke sammenlignelige. F.eks.:

- Fokus for spørgeundersøgelserne har varieret fra vold i hjemmet til intim vold mellem partnere og til vold mod kvinder i bredere omfang, og begreber som vold i hjemmet har været defineret forskelligt i de forskellige lande.
- Der har været forskel på stikprøve- og interviewmetoderne (f.eks. telefoninterview i modsætning til personlige interview i modsætning til selvudfyldte spørgeskemaer).
- Spørgeundersøgelserne er blevet gennemført på forskellige tidspunkter, hvilket gør det vanskeligt at vurdere, om der er reelle forskelle landene imellem, eller om forskellene skyldes den tidsmæssige udvikling.
- De stillede spørgsmål varierer fra den ene spørgeundersøgelse til den anden, hvilket gør det svært at sammenligne resultaterne direkte.

4. Hvilke spørgsmål blev der stillet i spørgeundersøgelsen?

I spørgeundersøgelsen blev kvinderne spurgt om deres erfaringer med fysisk, seksuel og psykisk vold, herunder vold i hjemmet, siden 15-årsalderen samt i løbet af den seneste 12-måneders periode op til interviewet. Endvidere blev der stillet spørgsmål om tilfælde af stalking og seksuel chikane samt hvilken rolle, nye kommunikationsteknologier spiller i forhold til kvinders erfaring med overgreb. Herudover blev der i spørgeundersøgelsen stillet spørgsmål vedrørende respondenternes erfaringer med vold i barndommen.

5. I hvor høj grad forekommer der fysisk og seksuel vold mod kvinder?

- 33 % af kvinderne har oplevet fysisk og/eller seksuel vold siden 15-årsalderen, mens 5 % har været udsat for voldtægt siden 15-årsalderen.
- Ud af alle de kvinder, som har en (nuværende eller tidligere) partner, har 22 % oplevet fysisk og/eller seksuel vold fra partnerens side siden 15-årsalderen.
- 20 % har siden 15-årsalderen oplevet fysisk vold fra en anden end deres partners side.
- Kun 33 % af ofrene for partnervold og 26 % af ofrene for vold fra andre end partnerens side kontaktede enten politiet eller en anden instans (som f.eks. en støtteinstans for ofre) efter den mest alvorlige voldshændelse.

6. Hvad er konsekvenserne af fysisk og seksuel vold?

- Spørgeundersøgelsen viser, at de følelsesmæssige og psykiske konsekvenser af fysisk og seksuel vold kan være langvarige og dybtliggende.
- 21 % af ofrene for seksuel vold har efter episoden lidt af angstanfald.
- 35 % er blevet deprimerede som følge af den seksuelle vold.
- 43 % har som følge heraf haft vanskeligheder i efterfølgende forhold.

7. Hvor stort et problem er stalking?

- 18 % af kvinder i EU-28 har oplevet stalking siden 15-årsalderen.
- 5 % af kvinder har oplevet stalking inden for den 12-måneders periode op til interviewet. Dette svarer til 9 millioner kvinder i EU-28, som har oplevet stalking inden for en periode på 12 måneder.
- Ud af samtlige kvindelige ofre for stalking har hver femte (21 %) oplevet stalking, som har varet over to år.
- 23 % af ofrene for stalking svarede i spørgeundersøgelsen, at de havde været nødt til at ændre deres e-mailadresse eller telefonnummer som reaktion på de mest alvorlige tilfælde af stalking.

8. Hvor mange kvinder har været udsat for sexchikane?

- 55 % af kvinder har siden 15-årsalderen oplevet sexchikane i en eller anden form, som f.eks. uvelkommen berøring, omfavelse eller kys.
- 32 % af samtlige ofre for sexchikane sagde, at gerningsmanden var en chef, en kollega eller kunde.
- 75 % af kvinder i kvalificerede erhverv eller topledertstillinger har i løbet af deres liv oplevet sexchikane.

9. Hvor mange kvinder har oplevet cyberchikane?

- 11 % har oplevet stødende henvendelser på sociale websteder eller er blevet udsat for seksuelt eksplicitte e-mails eller sms-beskeder.
- 20 % af yngre kvinder (18-29) har oplevet cyberchikane.

10. Hvad er kvinders erfaringer med vold i barndommen?

- 12 % af kvinderne svarede, at de før 15-årsalderen havde oplevet en eller anden form for seksuelt overgreb eller seksuel hændelse fra en voksens side, hvilket svarer til 21 millioner kvinder i EU.
- 97 % af de kvinder, der havde oplevet seksuelle overgreb i barndommen, sagde, at gerningsmanden var af hankøn.

11. Anmelder kvinder voldelige hændelser eller chikane?

- 67 % anmeldte ikke de mest alvorlige hændelser fra en partners side til politiet eller en anden instans.
- 74 % af ofrene for stalking svarede, at politiet aldrig fik kendskab til de mest alvorlige tilfælde.

12. Hvordan kan forskellene mellem landenes resultater forklares?

Kvindens opfattelse af, om vold mod kvinder er almindeligt i deres land, er tæt forbundet med deres personlige erfaringer med vold i hjemmet eller vold fra en ikke-partners side, deres bevidsthed om andre kvinder, der er ofre for vold, og deres bevidsthed om kampagner, der beskæftiger sig med vold mod kvinder. Der skal tages højde for samspillet mellem disse faktorer, når der laves fortolkninger på data og udvikles love og regler, der skal øge bevidstheden om vold mod kvinder i forskellige sammenhænge.

De i FRA-spørgeundersøgelsen indberettede forskelle mellem landene imellem hvad angår forekomsten af vold skal ses i lyset af flere forskellige faktorer. Det skal også bemærkes, at der i en af Verdenssundhedsorganisationen gennemført undersøgelse af 10 lande ligeledes blev registreret store forskelle i omfanget af vold i hjemmet mod kvinder i de forskellige lande. Ifølge FRA er der fem mulige forklaringer på de observerede forskelle mellem landene imellem for så vidt hvad angår omfanget af forekomsten af vold mod kvinder, som kræver nærmere belysning:

- 1) I hvor stort omfang det er kulturelt acceptabelt at tale med andre mennesker om voldsoplevelser mod kvinder, herunder til spørgeundersøgelsens interviewere.
- 2) Højere lighed mellem kønnene kan føre til øget offentliggørelse af vold mod kvinder, idet voldelige hændelser mod kvinder efter større sandsynlighed vil blive behandlet og udfordret på en mere åben måde i samfund med større ligestilling.
- 3) Kvinders udsættelse for risikofaktorer for vold kan undersøges på medlemstatsniveau for så vidt angår faktorer, der kan øge udsættelsen for vold, som f.eks. beskæftigelsesmønstre (arbejde uden for hjemmet) samt socialiserings- og livsstilmønstre (gå i byen eller dating).
- 4) Forskelle mellem landene på et overordnet niveau for voldelig kriminalitet, som skal undersøges sideløbende med resultaterne om vold mod kvinder. En højere urbaniseringsgrad i et land er eksempelvis generelt forbundet med højere kriminalitetsniveauer.
- 5) Da der også inden for FRA's spørgeundersøgelse er bevis for en sammenhæng mellem gerningsmændenes drikkevaner og kvindernes erfaringer med vold i hjemmet, kan drikkemønstrene i medlemslandene bidrage til at forklare visse aspekter af vold mod kvinder.

13. Er resultaterne af FRA's spørgeundersøgelse på linje med resultaterne af anden forskning om vold mod kvinder?

Resultaterne af FRA's spørgeundersøgelse er i det store og hele i tråd med resultater af nationale spørgeundersøgelser om vold mod kvinder. Det fremgik eksempelvis af en undersøgelse af 10 000 kvinder i Tyskland, at 37 % af de kvinder, der blev interviewet, havde oplevet mindst én form for fysisk overgreb eller trussel om vold fra en partners eller ikke-partners side siden 16-årsalderen. I England og Wales viste en spørgeundersøgelse af 5 991 kvinder, at 18 % af kvinderne havde oplevet en form for stalking siden 16-årsalderen, mens det i FRA's spørgeundersøgelse blev påvist, at 19 % af kvinderne i Det Forenede Kongerige havde været ofre for stalking siden 15-årsalderen.

14. Hvad kan der gøres for at forbedre situationen?

- Kvinder udsættes for overgreb på arbejdet, i hjemmet, i det offentlige rum og online. Og da de fleste respondenter mener, at vold mod kvinder er almindeligt i deres land, er det nødvendigt for EU og nationale instanser at gennemgå tiltag for at tackle alle former for vold mod kvinder, uanset hvor den finder sted. Ratificering og tilpasning af nationale love i forhold til Istanbul-konventionen om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet samt sikring af fuld gennemførelse af EU's direktiv om ofre for kriminalitet vil være vigtige fremskridt i denne henseende.
- Politi, sundhedspersonale, arbejdsgivere og specialister, der yder hjælp til voldsofre, skal uddannes og udstyres med de rigtige midler og nødvendige beføjelser til at opsøge ofre med henblik på at sikre, at alle former for vold mod kvinder (og piger) i forskellige udformninger genkendes, registreres og udløser handling.
- Kvinders (og mænds) viden om vold mod kvinder skal styrkes gennem øget bevidsthed på grundlag af detaljeret datamateriale, der skal sikre, at budskaber rettes imod de rigtige målgrupper. Dette kan bidrage til at forbedre anmeldelsen af vold til myndighederne samt støtteinstanser for voldsofre.
- Nationale love vedrørende stalking skal i videst muligt omfang tjene ofrenes behov.
- Internettet og sociale medieplatforme skal proaktivt hjælpe ofre for cyberstalking/-chikane med at anmelde overgreb og tilskyndes til at begrænse uønsket adfærd.
- Medlemsstaterne skal tage ved lære af lovende arbejdsmetoder, som allerede er indført i andre lande, og som effektivt behandler og bekæmper vold mod kvinder.

15. Hvordan vil FRA følge op på spørgeundersøgelsens resultater?

FRA vil fremme anvendelsen af spørgeundersøgelsens resultater med henblik på at ændre lovgivningen. Dette skal opnås i samarbejde med andre institutioner som f.eks. Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet, Europarådet samt Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE). FRA vil ligeledes arbejde tæt sammen med medlemsstaterne og civilsamfundsorganisationer.

FRA's arbejde med kønsrelaterede emner og tilhørende publikationer findes på:

<http://fra.europa.eu/en/theme/gender> og i [pressematerialet vedrørende vold mod kvinder](#).

Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til FRA's medieteam

E-mail: media@fra.europa.eu / Tlf.: +43 1 58030-642